
LETTER VOOR LETTER, TAAL OP TOURNEE DOOR DRENTHE

Interview

Laatst bijgewerkt: 1 augustus 2018

Letter voor Letter is een muzikaal programma met René Karst en Carola Smit. Het draait om de schoonheid van taal, lezen en schrijven. Het is bedoeld om Drentse laaggeletterden te bereiken en op weg te helpen naar beter lezen en schrijven. Jetze Dam, manager Markt & Ontwikkeling bij theater de Nieuwe Kolk in Assen zette het project samen op met de Drentse Bibliotheken, Taalhuizen en theaters.

Hoger bereik van de doelgroep

Binnen de opdracht van Biblionet Drenthe was budget gereserveerd voor innovatie, gekoppeld aan thema's, waaronder laaggeletterdheid. Onderzoek wees uit dat er in de regio al een goede infrastructuur was rond de aanpak hiervan: Taalhuizen, vrijwilligers, aanbod, noem maar op. Maar de doelgroep wist de Taalhuizen nog niet (goed) te vinden. Jetze stelde zich de vraag: 'Hoe zorgen we dat de infrastructuur echt wordt gevonden én gebruikt en dat mensen zich welkom voelen?'

Tijdens zijn zoektocht stond Jetze bij het Tros Muziekfeest op het Plein, waar volkszanger René Karst optrad. 'Voordat ik bij de Nieuwe Kolk kwam, werkte ik bij een afvalinzamelbedrijf in Drenthe waar de problematiek van laaggeletterdheid onder medewerkers ook speelde. Tijdens het optreden zag ik oud-collega's die helemaal losgingen op de muziek. Ik dacht: dit is een goede manier om de doelgroep te bereiken!'

Jetze zocht meteen contact met René Karst en ze waren er al snel uit: er moest een concert komen. Om het concept verder uit te werken, benaderde hij Carola Smit - voormalig zangeres van BZN. Zij was meteen enthousiast, ook omdat haar man en dochter taalcoach zijn in Volendam. Het idee voor Letter voor Letter was geboren.

Concert en filmpjes met portretten

René Karst en Carola Smit zingen Nederlandstalige hits. Elke hit is gekoppeld aan een verhaal. Jetze

noemt als voorbeeld 'Leun op mij' van Ruth Jacott. 'Voorafgaand aan dit nummer wordt een filmpje afgespeeld van een taalvrijwilliger die werkt als taalcoach. Zij staat altijd klaar voor de mensen die ze coacht, zodat ze echt op haar kunnen bouwen. Alle filmpjes, met name de portretten van Drentse laaggeletterden, komen enorm binnen bij het publiek en krijgen stuk voor stuk applaus uit de zaal.'

Er is een programmaboekje met de teksten van alle hits, die ook achter de artiesten worden geprojecteerd. Tussen de hits door wordt regelmatig gezegd: 'Heb je zelf misschien ook moeite met lezen en schrijven of ken je iemand die hulp kan gebruiken? Loop dan eens binnen bij het Taalhuis in jouw woonplaats.' Vrijwilligers vangen mensen op tijdens de pauze en na afloop, en beantwoorden vragen en verwijzen waar mogelijk door.

Kaarten kunnen gratis worden gereserveerd bij het theater. Zo wordt het bezoek aan het theater - een voor de doelgroep misschien wat onwennige plek - zo laagdrempelig mogelijk.

vlnr: Dick Plat, Carola Smit en René Karst. Foto: Marcel J. de Jong

Een doorslaand succes

De concertenreeks is in november 2017 aangekondigd en de zalen zaten al snel vol. De publiciteitscampagne werd meteen opgepakt door de lokale media, zoals huis-aan-huisbladen. RTV Drenthe creëerde een wekelijkse rubriek voor René Karst in een programma dat goed wordt beluisterd door de doelgroep. 26 weken - elke week stond een andere letter centraal - werd er aandacht besteed aan taal en het belang hiervan.

Half januari vond de première plaats in Assen. Sommige directeuren van andere locaties waren eerst bang dat hun zalen niet vol zouden komen. Niets was minder waar: eind januari waren alle zalen helemaal vol. De ambitie van 50% bezetting werd dus ruim overschreden.

Jetze: 'Het succes is voor een groot deel te danken aan René Karst en Carola Smit. Volkszangers brengen een grote achterban mee waaronder de doelgroep breed vertegenwoordigd is. Hun sociale netwerken: daar kan echt geen flyer tegenop! Door hun betrokkenheid besteedden ook landelijke bladen als *Party* en *Privé* aandacht aan het thema. Welke campagne rond laaggeletterdheid is dit ooit eerder gelukt?'

Ook een aantal gemeenten zette zich actief in om de concerten onder de aandacht te brengen. Zo hebben beleidsmedewerkers van de Gemeente Hoogeveen meegedacht, zelf posters verspreid en onder meer huisartsen benaderd met een flyer en een mail. De Gemeente Coevorden heeft een relatief klein theater, maar wilde graag veel mensen bereiken. Daarom heeft zij een extra middagvoorstelling gefinancierd. Jetze: 'Met een klein beetje extra, kun je er zoveel meer uithalen!'

Vervolg in Drenthe en elders in Nederland

Vanwege de grote interesse zijn extra concerten gepland. Ook vinden er op 15 september in alle Taalhuizen in de regio meet & greets plaats met René Karst en Carola Smit. Er zijn cd-opnamen gemaakt en alle bezoekers krijgen een mailtje om op 15 september een gratis exemplaar op te halen in hun lokale Taalhuis. En om persoonlijk kennis te maken met Carola en René natuurlijk. Zo kan de doelgroep ervaren wat het Taalhuis hen te bieden heeft.

In de Week van de Alfabetisering vindt een try-out-concert plaats in Hardenberg. Op basis hiervan bekijkt de Provincie Overijssel of zij een subsidie beschikbaar kan stellen voor een soortgelijk project. Jetze: 'Gezien de impact is het project de subsidie dubbel en dwars waard. Voor dit geld hadden we via de traditionele wegen nooit zoveel mensen uit de doelgroep bereikt.'

Er is in de Week van de Alfabetisering nog meer aandacht voor het project. Van de laatste voorstelling in Emmen zijn tv-opnamen gemaakt. Die worden twee keer uitgezonden op de regionale omroep RTV Drenthe. Een landelijke omroep heeft al interesse getoond. Letter voor Letter spreekt dus echt tot de verbeelding!

Jetze Dam en René Karst. Foto: Yvonne Visscher Fotografie

Ervaringen en eerste resultaten

Jetze: 'Wat ik mooi vind, is dat je met deze concerten mensen bereikt die anders nooit in een theater komen. En alleen in Assen hebben zich al tien mensen meteen in het theater ingeschreven voor een taalcursus. Dat is voor een groot deel te danken aan de geweldige inzet van de taalvrijwilligers. Het leven van tien mensen en hun families gaat dankzij dit concert dus écht veranderen. Een mooi extra resultaat is dat sommige bezoekers zich ook als taalvrijwilliger hebben aangemeld.'

Niet alle bibliotheek- en theaterdirecteuren waren meteen enthousiast over de aanpak en hun rol in het project. Willen we ons wel verbinden aan een zanger die liedjes zingt als 'Liever te dik in de kist dan weer een feestje gemist'? Uiteindelijk hebben toch alle theaters en bibliotheken meegedaan en zelfs de meest sceptische directeuren zijn inmiddels overtuigd van de zin van het project.

Ook de politiek heeft positief gereageerd, zo blijkt onder meer uit deze tweet van Statenlid Rudolf Bosch.

Rudolf Bosch (@rudolfbosch84)

[27-03-18 20:18](#)

Volle bak in [@Ogterop](#) [#Meppel](#) bij [#lettervoorletter](#) - prachtig initiatief van [@Biblionet](#) die de aanpak van [#laaggeletterdheid](#) en een mooie avond met [#muziek](#) combineert - samen zorgen dat lezen en schrijven makkelijker wordt! [@pvdadrenthe](#) [@RTVDrenthe](#) [@RTVMeppel](#) pic.twitter.com/FCNBNT4IG4

Advies voor bibliotheken

Jetze: 'Ik heb twee tips. Denk out-of-the box, dus ga buiten de gevestigde paden om. En gebruik middelen, media of artiesten die passen bij de doelgroep en die hen aanspreken. Denk dus niet als jezelf, maar vanuit de doelgroep en dat kan soms best eens schuren. Wees dan niet te bang.'

Meer informatie

Bekijk ook de reportage over [Letter voor Letter](#)

Interview door Yvonne van den Berg
augustus 2018